

Bezpečnostní a krizový plán školy

Krizový plán školy obsahuje postupy, které přesně řeší některé krizové situace (ve spojitosti s projevy rizikového chování žáků), které ve škole mohou nastat.

Bezpečnostní a krizový plán je zpracován v souladu s metodickými pokyny MŠMT:

- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010 - 28)
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních (Dokument Č.j. MSMT - 22294/2013 -1)
- Metodické doporučení k bezpečnosti dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (Dokument Č.j.: MSMT-1981/2015 -1)

a shrnuje popisy krizových situací a postupy řešení při jejich výskytu. Role školy v těchto situacích je pouze preventivní a poradenská, šetření provádí Policie ČR. S krizovým plánem školy je seznámen pedagogický sbor, rodiče i žáci školy.

VÝCHOVNÁ KOMISE

- ředitelka školy: Mgr. Markéta Švadlenová
- zástupkyně ředitelky: Mgr. Jitka Musilová (gymnázium)
Mgr. Ivana Šádová (ZŠ)
- školní metodik prevence: Mgr. Klára Foitová
- výchovný poradce: Mgr. Ivana Šádová (ZŠ),
Mgr. Jaroslava Drbalová Vondrášková (gymnázium)

I. ZÁŠKOLÁCTVÍ

Za záškoláctví („chození za školu“) je považována neomluvená absence žáka. Jedná se o přešůpek, kterým žák úmyslně zanedbává školní docházku. Je chápáno jako porušení školního řádu, současně jde o porušení školského zákona, který vymezuje povinnou školní docházku. Záškoláctví je nejvýraznější formou odporu dítěte ke škole. Nezřídka je spojeno s dalšími typy rizikového chování, které obvykle negativně ovlivňují osobnostní vývoj jedince. Často bývá nepřiměřenou formou řešení konfliktních situací v rodině, ve škole či ve výchovných institucích, přičemž k němu mají sklon zejména děti, které se subjektivně cítí neúspěšné, nezařazené ve skupině nebo prožívají úzkost a strach v prostředí, ve kterém se pohybují. Školní docházku eviduje třídní učitel a v případě podezření na záškoláctví se obrací na zákonného zástupce nezletilého žáka, nebo může požádat o spolupráci věcně příslušný správní orgán. U každého podezření o výskytu daného jevu musí být vždy informován ředitel školy. V případě závažných forem záškoláctví třídní učitel dále

spolupracuje s výchovným poradcem, metodikem prevence, pedagogicko-psychologickým poradenstvím, oddělením sociálně právní ochrany dětí, Policií České republiky.

Rozlišujeme několik kategorií záškoláctví:

- pravé záškoláctví (žák školu nenavštěvuje, ale rodiče si myslí, že do školy chodí)
- záškoláctví s vědomím rodičů
- záškoláctví s klamáním rodičů (děti dokáží přesvědčit své rodiče o zdravotních či jiných potížích, rodiče absenci omlouvají)
- úteky ze školy (v některých případech žák opouští školu během vyučování, v jiných pouze třídu na několik hodin a pohybuje se po budově školy)
- odmítání školy (výskyt školní fobie či deprese u žáků).

ZÁKLADNÍ PRAVIDLA PRIMÁRNÍ PREVECE

Prostřednictvím školního vzdělávacího programu je třeba posilovat u žáků kladný vztah ke škole, vzdělání, svým spolužákům a učitelům, nabízet pozitivní vzory chování a posilovat zdravé klima školy, nabízet mimoškolní zájmové činnosti. Žáky a rodiče je třeba důsledně seznámit se školním řádem. O neomluvené i zvýšené omluvené nepřítomnosti žáků informuje třídní učitel výchovného poradce. Neomluvenou nepřítomnost do součtu 5 vyučovacích hodin řeší se zákonným zástupce žáka třídní učitel formou pohovoru. O pohovoru provede zápis, do něhož uvede způsob nápravy dohodnutý se zákonným zástupcem. Zákonný zástupce zápis podepíše a obdrží kopii. Každá taková neomluvená nepřítomnost je projednávána na pedagogické radě školy a sankcionována dle školního řádu a rozhodnutí pedagogické rady. Zde projedná důvod nepřítomnosti žáka a způsob omlouvání jeho nepřítomnosti a upozorní na povinnost stanovenou zákonem. Seznámí zákonného zástupce s možnými důsledky v případě nárůstu neomluvené nepřítomnosti. Při počtu neomluvených hodin nad 10 hodin svolá ředitel školy výchovnou komisi. Zákonní zástupci jsou pozváni na jednání výchovné komise doporučeným dopisem. O průběhu a závěrech se provede zápis, který zúčastněné osoby podepíší. Případná neúčast nebo odmítnutí podpisu zákonnými zástupci se v zápisu zaznamená. V zájmu zjišťování příčiny záškoláctví žáka a jejího odstranění může ředitel požádat o spolupráci odborníky z oblasti pedagogicko-psychologického poradenství, popř. orgány sociálně-právní ochrany dětí. V případě, že neomluvená nepřítomnost žáka přesáhne 25 hodin, ředitel školy zašle bezodkladně oznámení o pokračujícím záškoláctví s náležitou dokumentací příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí nebo pověřenému obecnímu úřadu. V případě opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku, pokud již byli zákonní zástupci postiženi pro přestupek, je třeba postoupit v pořadí již druhé hlášení o zanedbání školní docházky Policii ČR, kde bude případ řešen jako trestní oznámení pro podezření spáchání trestného činu ohrožení mravní výchovy mládeže.

DOPORUČENÉ POSTUPY

1. Žáci jsou povinni docházet do školy pravidelně a včas podle daného rozvrhu, účastnit se vyučování a všech akcí školy, které se v době vyučování konají; řádně omlouvat svoji neúčast na vyučování a ostatních povinných akcích školy.

2. Zákonný zástupce žáka je povinen doložit důvody nepřítomnosti žáka ve vyučování nejpozději do 3 kalendářních dnů od počátku nepřítomnosti žáka, a to písemně, emailem nebo telefonicky. Po návratu žáka do školy je povinen jej písemně omluvit v žákovské knížce.

3. V odůvodněných případech (např. podezření na záškoláctví) může třídní učitel ke každé absenci z důvodu nemoci omlouvané zákonnými zástupci požadovat doložení žákovy nepřítomnosti také potvrzením ošetřujícího lékaře.

4. Omluvenku předloží žák třídnímu učiteli ihned po návratu do školy.

5. Absence žáka omlouvá zákonný zástupce žáka.

6. Při dlouhodobé absenci známé předem (např. rodinná rekreace) vyžaduje škola od zákonných zástupců předem písemné omluvení. Uvolnění na jednu vyučovací hodinu povoluje vyučující předmětu nebo třídní učitel, maximálně na 2 dny povoluje třídní učitel, na delší dobu ředitel školy nebo jeho zástupce.

7. Uvolňování žáka z vyučování před jeho ukončením je možné pouze na základě písemné omluvy zákonných zástupců, kterou žák předloží vyučujícímu hodiny nebo třídnímu učiteli (při uvolnění na jednu hodinu) nebo třídnímu učiteli (při uvolnění na více hodin).

8. Při výskytu neomluvené absence je potřeba neodkladně informovat rodiče. Pokud se vyskytnou další neomluvené hodiny, je svolána výchovná komise.

9. Jestliže dojde k opakovanému bezdůvodnému nebo řádně neomluvenému zanedbání školní docházky, oznámí škola v souladu se zákonem č. 359/1999 Sb., o sociálně- právní ochraně dětí tuto skutečnost orgánu sociálně-právní ochrany dětí, případně místnímu oddělení Policie ČR.

10. Kázeňská opatření za neomluvenou absenci:

- napomenutí třídního učitele –viz.školní řád,
- důtka třídního učitele – viz.školní řád,
- důtka ředitelky školy – viz.školní řád,
- 2. stupeň z chování – viz. školní řád,
- 3. stupeň z chování –viz. školní řád.

11. Zjistit příčiny záškoláctví.

12. Při přetrvávajících problémech být v intenzivním kontaktu se zákonnými zástupci, domluvit si způsob a frekvenci informování a organizovat pravidelná setkání, případně spolupracovat s poradenským zařízením.

II. RIZIKOVÉ SEXUÁLNÍ CHOVÁNÍ

Rizikové sexuální chování může negativně ovlivňovat jedince, který se ho dopouští, či se ho nějakým způsobem dotýká, a to jak v čase, kdy se odehrává, tak i v budoucnosti. Následně se může projevit ve vývoji psychiky (např. posun hodnot), v psychologicko-sexuologické

oblasti (např. preference patologických sexuálních aktivit), ve zdravotní (např. pohlavně přenosné nemoci) a sociální oblasti (např. navazování neadekvátních sociálních vazeb). K rizikovému sexuálnímu chování patří např. předčasný začátek pohlavního života, vysoká frekvence pohlavních styků, náhodné známosti, či prostituční chování. Dítě může být buď aktivním konatelem rizikového sexuálního chování, nebo jeho obětí. Za sexuální rizikové chování je považován soubor projevů chování doprovázejících sexuální aktivity a vykazujících prokazatelný nárůst zdravotních, sociálních a dalších typů rizik. Může se jednat o chování v populaci běžné (např. nechráněný pohlavní styk při náhodné známosti). Patří sem také různé nové fenomény přinášející riziko i jiných než pouze zdravotních dopadů, jako je například zveřejňování intimních fotografií na internetu či jejich zasílání mobilním telefonem, eventuálně nahrávání na video se zvýšeným rizikem zneužití takového materiálu. V oblasti primární prevence je třeba především vytvářet zdravé postoje, které následně ovlivňují chování jedinců (případně i změnu postojů) a to ještě dříve, než k sexuálnímu rizikovému chování skutečně dojde.

Mezi základní principy prevence rizikového sexuálního chování patří:

- preventivní programy přizpůsobit věku a vzdělání cílové skupiny,
- předávat informace o způsobech ochrany před nemocemi,
- informovat o tom, co je sexuální zneužívání a rizikové sexuální chování,
- upozorňovat na práva dítěte a důstojnost člověka,
- podporovat tvorbu zdravých postojů k vlastnímu tělu, vztahům a sexuálnímu chování,
- minimalizovat projevy nesnášenlivosti, předsudky apod. v oblasti vztahů, sexu a sexuální orientace,
- zabezpečit lepší spolupráci školy a rodiny, propojit zdravotní, sociální a výchovné intervence. Proces realizace sexuální výchovy na základních školách je uveden v Doporučení MŠMT „K realizaci sexuální výchovy v základních školách“, vydaném pod č. j. 26 976/2009-22.

Existují tři základní ukazatele, kdy lze sexuální chování pokládat za škodlivé a kdy by měl učitel zasáhnout:

- 1) pokud ho dítě neprovádí v soukromí;
- 2) pokud vznikne podezření, že při něm nějak zraňuje sebe nebo někoho dalšího;
- 3) pokud se ze sexuálního chování stane nutkové chování. Je dobré, pokud je možná spolupráce s rodiči. V tomto případě lze, podle závažnosti, řešit vzniklou situaci buď na půdě školy nebo zprostředkovat kontakt rodičů se specializovaným pracovištěm, které nabízí psychologické terapeutické a poradenské služby.

Rizikové sexuální chování upravuje Trestní zákoník, zákon č. 40/2009Sb. 39 § 367 Nepřekážení trestného činu § 185 Znásilnění § 187 Pohlavní zneužití § 193 Zneužití dítěte k výrobě pornografie § 198 Týrání svěřené osoby § 368 Neoznámení trestného činu

ZÁKLADNÍ PRAVIDLA PRIMÁRNÍ PREVENCE

Nejdůležitějším prvkem primární prevence je VZTAH. Učitel by měl a priori pracovat na vytváření dobrého vztahu s každým dítětem jednotlivě. Součástí účinné prevence má být také včasné poučení dítěte, na koho se může obrátit v případě nouze nebo ohrožení (policie, učitel, zdravotník atd.). V případě potřeby je možné předat zákonným zástupcům kontakty (pediatrie, gynekologie, urologie, sexuologie). Učitel by měl o částech lidského těla týkajících se pohlavních orgánů mluvit bez zvláštního emočního náboje. Dítě by mělo být informováno o všem, co ho zajímá, důležitou však zůstává forma sdělení. Pokud se učitel necítí zcela jist či nedokáže odpovědět na nějakou otázku dítěte, je důležité dát dítěti najevo, že jeho otázku slyší, že neubírá na jejím významu, jenomže neumí přesně odpovědět. Zároveň by měl mít v záloze někoho, na koho může dítě odkázat.

DOPORUČENÉ POSTUPY

- Zjištění sociálního klimatu ve třídě – popis, včasná intervence, besedy aj.
- Učitel si může všimnout i tělesných změn u dítěte viditelných pouhým okem. Pokud by v této oblasti učitel shledal něco podezřelého nebo něco, co se mu zná mimo normu, měl by na to upozornit rodiče a nabídnou jim návštěvu odborníka (pediatr, sexuolog, gynekolog, androlog či urolog).
- Pedagog by si měl být vědom, že je potřeba brát vážně každé sdělení dítěte a nepodceňovat je. Učiteli rovněž nepřísluší posuzovat pravdivost oznámení či tvrzení dítěte. To přísluší až soudu, resp. soudnímu znalci. Dospělý je povinen chránit a prosazovat nejlepší zájem dítěte. Zjištěné násilí páchané na dítěti (i sexuální) je povinen ohlásit Orgánů sociálně-právní ochrany dítěte (OSPOD) nebo Policii České republiky. Další možnost, jak anonymně ohlásit zjištěné násilí na dětech, nabízejí internetové stránky <http://www.protikorupcni-linka.cz/cs/Obecna-temata/Nasili-na-detech/>.

III. ŠIKAN A AGRESE VE ŠKOLE

Program proti šikanování ve škole slouží k vytvoření bezpečného, respektujícího a spolupracujícího prostředí ve škole, zaměřuje se především na prevenci šikanování a ukazuje postupy řešení šikanování. Je určen všem pedagogickým pracovníkům školy, dále pak nepedagogickým pracovníkům, rodičům a žákům školy. Šikanování je mimořádně nebezpečná forma násilí, která ohrožuje naplňování zásad a cílů vzdělávání ve škole a školském zařízení, kdy dochází ke ztrátě pocitu bezpečí žáků. Často zůstává dlouho skryté. Tak i při relativně malé intenzitě šikany může u jejich obětí docházet k závažným psychickým traumatům následky a k postupné deformaci vztahů v kolektivu. Šikana v zárodečných stádiích se více či méně vyskytuje téměř ve škole. Proto je třeba klást důraz na budování otevřených, kamarádkých a bezpečných vztahů mezi žáky ve třídě. Je důležité, aby pedagogové uměli rozpoznat a řešit počáteční stadia šikanování. Vnější charakteristika šikanování Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrášovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako

demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Rovněž se může realizovat prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. kyberšikanu.

Podoby šikanování jsou:

1. přímá podoba šikany

- fyzické útoky v podobě bití,
- vydírání,
- loupeže,
- poškozování věcí,
- slovní útoky v podobě nadávek,
- pomluvy,
- vyhrožování, ponižování,
- sexuální obtěžování až zneužívání,
- kyberšikana prostřednictvím elektronické komunikace (útoky pomocí emailů, sms zpráv, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky apod.).

2. nepřímá podoba šikany

- demonstrativní přehlížení,
- ignorování žáka či žáků

Znaky šikanování:

- a) záměrnost,
- b) cílenost,
- c) opakování (není podmínkou)
- d) nepoměr sil
- e) bezmocnost oběti,
- f) nepříjemnost útoku,
- g) samoučelnost agrese.

Formy šikanování:

- verbální šikana (přímá a nepřímá) - psychická šikana, součástí je i kyberšikana, děje se pomocí ICT technologií.
- fyzická šikana (přímá a nepřímá) - patří sem i krádeže a ničení majetku oběti.
- smíšená šikana - kombinace verbální a fyzické šikany, např. násilné a manipulativní příkazy apod.

Odpovědnost školy

Škola má jednoznačnou odpovědnost za děti a žáky. V souladu s ustanovením § 29 zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání jsou školy povinny zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví dětí, žáků a

Táborské soukromé gymnázium a Základní škola, s. r. o.

Zavadilská 2472, 390 02 Tábor

studentů v průběhu všech vzdělávacích a souvisejících aktivit a současně vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku rizikového chování.

Škola má ohlašovací povinnost při výskytu šikany v následujících případech:

a) Dojde-li k šikaně v průběhu vyučování, s ním souvisejících činností anebo poskytování služeb, má škola povinnost tuto skutečnost oznámit zákonnému zástupci jak žáka, který je útočníkem, tak žáka, který byl obětí.

b) Dojde-li v souvislosti se šikanou k jednání, které by mohlo naplňovat znaky přestupku nebo trestného činu, obrací se škola na Policii ČR či státní zastupitelství.

c) Škola ohlašuje orgánu sociálně právní ochrany dětí takové skutečnosti, které nasvědčují tomu, že dítě je v ohrožení buď proto, že ho ohrožuje někdo jiný nebo proto, že se ohrožuje svým chováním samo. Pedagogický pracovník, kterému bude znám případ šikanování a nepřijme v tomto ohledu žádné opatření, se vystavuje riziku trestního postihu pro neoznámení, případně nepřekažení trestného činu. Základní pravidla primární prevence Základem prevence šikanování a násilí ve škole je Školní vzdělávací program Naše škola, který podporuje pozitivní vzájemné vztahy mezi žáky (a mezi žáky a učiteli) a usiluje o vytváření bezpečného prostředí školy. Systém primární prevence sociálně patologických jevů je dán Směrnicí k primární prevenci sociálně patologických jevů u žáků a Minimálním preventivním programem. V souladu s těmito směrnici je vypracován i školní řád.

Pro předcházení, případně řešení případů šikany, má škola možnost spolupráce:

- v resortu školství – s pedagogicko-psychologickými poradnami, středisky výchovné péče, speciálně pedagogickými centry,
- v resortu zdravotnictví – s pediatry a odbornými lékaři, dětskými psychology, psychiatry a zařízeními, která poskytují odbornou poradenskou a terapeutickou péči, včetně individuální a rodinné terapie,
- v resortu sociální péče – s oddělením péče o rodinu a děti, s oddělením sociální prevence (možnost vstupovat do každého šetření, jednat s dalšími zainteresovanými stranami, s rodinou).

Doporučené postupy

Postup pedagogického pracovníka a ředitelky školy

Postup pedagogického pracovníka

1. Informují-li rodiče pedagogického pracovníka o podezření na šikanování, zahájí okamžitě vyšetřování šikany, spolupracuje s metodikem prevence a výchovným poradcem, informuje ředitelku školy.

Táborské soukromé gymnázium a Základní škola, s. r. o.

Zavadilská 2472, 390 02 Tábor

2.Má-li pedagogický pracovník podezření na šikanování, zahájí okamžitě vyšetřování šikany, spolupracuje s metodikem prevence a výchovným poradcem, informuje ředitele školy.

3.V případě prokázaných projevů šikany neprodleně informuje ředitelku školy, spolupodílí se na vyšetřování šikany dle pokynů ředitelky školy.

4.Vždy informuje rodiče o výsledcích vyšetřování šikany, a to i v případech, že se podezření neprokáže.

5.Navrhne v pedagogické radě potrestání agresorů.

Postup ředitelky školy

1.Přijme informaci o šikanování (pedagogický pracovník, rodič, žák)

2.Rozhodne, zda škola zvládne řešit šikanu vlastními silami nebo zda škola potřebuje pomoc z venku a je nezbytná její součinnost se specializovanými institucemi a Policií ČR.

3.V případě prokázaných projevů šikany jmenuje pracovníky, kteří se budou podílet na vyšetřování šikany dle jeho pokynů

4.Zajistí informování dotčených rodičů o vyšetřování šikany nebo sám informuje o výsledcích vyšetřování šikany, které řídí.

5.V případě negativních dopadů šikanování na oběť je nutné zprostředkovat péči pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče, speciálně pedagogického centra nebo dalších odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.

6.V mimořádných případech doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místně příslušném diagnostickém ústavu.

7.V mimořádných případech podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu. V případě prokázaných projevů šikany jmenuje pracovníky, kteří se budou podílet na vyšetřování šikany dle jeho pokynů

8.Zajistí informování dotčených rodičů o vyšetřování šikany nebo sám informuje o výsledcích vyšetřování šikany, které řídí.

9.V případě negativních dopadů šikanování na oběť je nutné zprostředkovat péči pedagogickopsychologické poradny, střediska výchovné péče, speciálně pedagogického centra nebo dalších odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.

10. V mimořádných případech doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místně příslušném diagnostickém ústavu.

11. V mimořádných případech podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu. Dojde-li k závažnějšímu případu šikano-vání nebo při podezření, že šikano-vání naplnilo skutkovou podstatu trestného činu (pro-vinění) oznámí tuto skutečnost Policii ČR.

12. Oznámí orgánu sociálně právní ochrany dítěte skutečnosti, které ohrožují bezpečí a zdraví žáka. Pokud žák spáchá trestný čin (provinění), popř. opakovaně páchá přestupky, zahájí spolupráci s orgány sociálně právní ochrany dítěte bez zbytečného odkladu.

10. Projedná v pedagogické radě potrestání agresorů.

Vyšetřování šikany

Vyšetřování počáteční šikany

1. Odhad závažnosti onemocnění skupiny a stanovení formy šikany.
2. Rozhovor s těmi, kteří na šikano-vání upozornili a s oběťmi.
3. Nalezení vhodných svědků.
4. Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (nikoli však konfrontace obětí a agresorů).
5. Zajištění ochrany obětem.
6. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi.
7. Informování zákonných zástupců účastníků šikany.
8. Práce s třídním kolektivem. Vyšetřování pokročilé šikany
 1. Překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana obětí.
 2. Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování.
 3. Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi.
 4. Pokračující pomoc a podpora obětí.
 5. Nahlášení policii
 6. Vlastní vyšetřování

- s obětí a informátory
- rozhovory se svědky
- rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory, není vhodné konfrontovat agresora s obětí
- informování zákonných zástupců účastníků šikany
- práce s třídním kolektivem Postup rodičů při podezření na šikano-vání

Postup při podezření na šikanování, o kterém jsou informováni, by měl být následující:

1. Rodiče informují o podezření na šikanování třídního učitele popřípadě dalšího pedagogického pracovníka, při jehož hodinách nebo dohledu nad žáky k šikaně dochází.
2. Nejsou-li podezření na projevy šikany bezodkladně a uspokojivě řešeny v pravomoci pedagogických pracovníků včetně metodika prevence či výchovného poradce, obrátí se rodiče s informací na ředitelku školy.
3. V případech prokazatelných projevů šikany se rodiče přímo obrátí s informací na ředitelku školy.
4. Jsou-li rodiče přesvědčeni, že postupuje škola při řešení šikanování nedostatečně, je možné jednat v této záležitosti se zřizovatelem školy nebo podat stížnost na školu České školní inspekci. Stížnost lze podat písemně, osobně nebo v elektronické podobě a je možné ji adresovat příslušnému inspektorátu ČŠI.

IV. EXTREMISMUS, RASISMUS, XENOFOBIE, ANTISEMITISMUS

Extremismus – porušování či zneuznávání základních etických, právních a jiných společenských standardů, zejména ve spojení s verbální nebo fyzickou agresivitou, násilím nebo hrozbou násilí. Je motivován zejména rasovou, národnostní, náboženskou či sociální nenávisť. Rasismus dělí společenské skupiny podle rasového klíče.

Xenofobní chování je takové, které na základě subjektivně stanovených prvků cizosti (jinakosti) vyvolává obavy ze subjektů, které jsou jako cizí pojímány a v krajních případech může vést k jejich poškozování.

Antisemitské jednání poškozují objekt židovského charakteru.

Mezi rizikové chování žáků patří:

- verbální a fyzické napadání spolužáků, zaměstnanců kvůli jejich politickému či náboženskému přesvědčení anebo rasovému, národnostnímu, etnickému či třídnímu původu,
- agitace ve prospěch extremistických hnutí na půdě školy a snaha o získání nových stoupenců mezi vrstevníky,
- zanedbávání školních povinností kvůli volnočasovým extremistickým aktivitám mimo školu.

Mezi rizikové chování žáků patří:

- verbální a fyzické napadání spolužáků, zaměstnanců kvůli jejich politickému či náboženskému přesvědčení anebo rasovému, národnostnímu, etnickému či třídnímu původu,
- agitace ve prospěch extremistických hnutí na půdě školy a snaha o získání nových stoupenců mezi vrstevníky,

- zanedbávání školních povinností kvůli volnočasovým extremistickým aktivitám mimo školu. Výskyt rasismu a extremismu ve škole je podmíněn i tradicemi, specifiky a problémy určitého regionu a podmínkami na konkrétní škole. Příklon k extremismu ovlivňují osobnostní dispozice, které jsou dotvářeny rodinným, školským a volnočasovým prostředím. Silný je především vliv blízkých vrstevníků a rodiny.

Základní pravidla primární prevence

Žákům je třeba zprostředkovávat demokratické hodnoty a principy lidských práv a tolerance. Také s nimi hovoříme o extremismu a o negativních spojených s minulostí a současností extremismu, rasismu, xenofobie a antisemitismu a možnostech sankcí za projev extremismu a souvisejících jevů.

Doporučené postupy:

1. Je třeba zjistit hloubku extremistického přesvědčení u jednotlivců, případně vazby na extremistickou skupinu mimo školu. Zároveň je třeba zjistit rozšíření uvedených postojů v kolektivu, třídě, škole.
2. Je třeba okamžitě a razantně vystoupit proti projevům intolerance mezi žáky.
3. V případě zjištění hlouběji zakotvených postojů (opakované verbální či vizuální projevy s možným extremistickým podtextem, účast žáka v extremistické partě, užití násilí s extremistickým podtextem) informujeme rodiče a nabídneme jim spolupráci.
4. V případě závažných projevů (především násilných) informujeme Policii České republiky (podezření na promyšlenou a extremisticky, rasisticky, xenofobně nebo antisemitsky motivovanou činnost a na takto motivované vážnější formy násilí).
5. Ve výuce se zaměříme na výuku této problematiky, pozveme experty k diskuzi se žáky.

V. NETOLISMUS

Jedná se o závislosti na tzv. virtuálních drogách. Patří mezi ně:

- počítačové hry,
- sociální sítě,
- internetové služby (např. různé formy chatu),
- virální videa,
- mobilní telefony,
- televize aj.

Rizika spojená s netolismem je možné rozdělit na:

- 1) Tělesná rizika

Časté bolesti pohybového aparátů – bolest šíje, ramen, bederní páteře, drobných kloubů, zápěstí atd. Se sedavým způsobem života mohou být spojeny další problémy, např. obezita, cukrovka a srdeční onemocnění. Popisovány jsou také případy epilepsie, větší tendence riskovat, která zvyšuje riziko úrazů. Časté jsou bolesti očí, dále pak pálení a slzení očí, výskyt tiků, skvrny před očima a potíže při zaostřování při přenášení pohledu z blízkého na vzdálený cíl či naopak.

2) Psychologická a sociální rizika

Nadužívání počítače významně zasahuje do organizace času a projevuje se například nepravidelností v jídlu nebo nedostatkem spánku. Zhoršují se mezilidské vztahy v rodině, partnerských vztazích, ve škole. Dochází ke zhoršování školního prospěchu. Zvyšuje se riziko závislostního chování. Zatěžování nervového systému vede k poruchám paměti a komunikačních schopností. Předpokládá se také větší sklon k agresivitě, rvačkám, šikanování, nepřátelskému nebo podezřivému ladění. Problematickým se také může stát odtržení od reality. Pro netolismus je charakteristický pozvolný, plíživý a neuvědomělý vznik, neostrá hranice mezi vyžíváním, používáním, problémovým užíváním a závislostí. Charakteristický je růst jednoho programu (způsobu chování) na úkor druhých do té míry, že je schopen vyřadit životně důležité programy. Pro pochopení podstaty netolismu je třeba uvědomit si, jaké potřeby dítěte či dospělého hraní on-line her vlastně uspokojuje. Pro netolismus je charakteristický pozvolný, plíživý a neuvědomělý vznik, neostrá hranice mezi vyžíváním, používáním, problémovým užíváním a závislostí. Charakteristický je růst jednoho programu (způsobu chování) na úkor druhých do té míry, že je schopen vyřadit životně důležité programy. Pro pochopení podstaty netolismu je třeba uvědomit si, jaké potřeby dítěte či dospělého hraní on-line her vlastně uspokojuje.

K příznakům netolismu patří:

- méně vykonané práce,
- pocit prázdnoty, když není člověk u počítače,
- ztráta kontroly nad časem stráveným u počítače,
- brzké vstávání k počítači nebo ponocování u počítače,
- rostoucí nervozita a neklid, když člověk delší dobu nemůže hrát,
- přemýšlení o počítači, když ho člověk zrovna nepoužívá,
- kradení peněz na nákup her,
- stále více a více času potřebného k uspokojení ze hry,
- zkrývání, zatajování informací o své závislosti,
- hraní kvůli úniku od osobních problémů,
- narušené vztahy s rodinou,
- zanedbávání učení,
- opouštění dřívějších zájmů a přátel,
- zhoršující se školní výsledky.

Zásadní pro možnost poskytnutí pomoci je vytvoření důvěryhodného vztahu mezi školou a rodiči /zákonnými zástupci dítěte. Je možné spolupracovat také s pedagogicko-

psychologickou poradnou, střediskem výchovné péče, odbornými zdravotnickými zařízeními či nestátními organizacemi orientovanými na danou problematiku.

Zásadní pro možnost poskytnutí pomoci je vytvoření důvěryhodného vztahu mezi školou a rodiči /zákonnými zástupci dítěte. Je možné spolupracovat také s pedagogicko-psychologickou poradnou, střediskem výchovné péče, odbornými zdravotnickými zařízeními či nestátními organizacemi orientovanými na danou problematiku.

Základní pravidla primární prevence

Základem prevence je kvalifikované pozorování pedagoga, které může poukázat na více typů rizikového chování.

Určitými znaky může být např.:

- narušení vztahů,
- zhoršení prospěchu (žákovi nezbývá čas na učení),
- únava (hraje dlouho do noci),
- ztráta kamarádů (vymění je za virtuální),
- nervozita,
- náhlé změny v chování,
- zvýšení agresivity (spojené především s nemožností být on-line).

Učitel by měl dokázat vzbudit důvěru a nabídnout adekvátní pomoc. Tou může být především zprostředkování kontaktů na odborná zařízení a podpora žáka při řešení obtížných situací (pedagogicko-psychologické poradny, středisko výchovné péče, nestátní organizace zabývající se prevencí netolismu).

Legislativní rámec vztahující se konkrétně k netolismu neexistuje.

Platnost: od 1.9.2019

Schválila: ředitelka školy Mgr. Markéta Švadlenová

